

AVTALE

mellom Den norske stat ved Olje- og energidepartementet

og

Enova SF

**om forvaltningen av midlene fra Energifondet i perioden
1. januar 2012 til 31. desember 2015**

1. Parter

Parter i denne avtalen er Den norske stat v/Olje- og energidepartementet (OED) og Enova SF (Enova).

2. Avtalens bakgrunn

2.1 Forarbeider

Enova ble opprettet ved kongelig resolusjon av 1. juni 2001 med virkning fra 22. juni 2001. Den kongelige resolusjonen har sin bakgrunn i at Stortinget den 5. april 2001 sluttet seg til Regjeringens forslag til ny finansieringsmodell og omorganisering av arbeidet med omlegging av energibruk og energiproduksjon, jf. Innst O. nr. 59 (2000-2001) og Besl. O. nr. 75 (2000-2001). Forslaget ble fremmet i Ot.prp. nr. 35 (2000-2001) Om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova). Stiftelsesdokument med vedtekter for Enova ble signert den 22. juni 2001. Vedtektene ble sist endret 27. juni 2012.

Et ledd i Stortingets vedtak av 5. april 2001 er opprettelsen av Energifondet, jf. energiloven med senere endringer §§ 4-4 og 7-6. OED fastsatte med hjemmel i energiloven den 10. desember 2001 forskrift om innbetaling av påslag på nettariffen til Energifondet (forskrift om Energifondet). Vedtekter for Energifondet ble vedtatt av OED den 21. desember 2001. Vedtektene ble sist endret 27. juni 2012.

Gjennom Innst.O.nr.41 (2002-2003) og Besl. O. nr. 54 (2002-2003) ble det innført unntak fra reglene om enkeltvedtak og klage for vedtak fattet av Enova om tildeling av midler fra Energifondet. Forslaget ble fremmet i Ot. prp. 86 (2001-2002). Her legges videre føringer for OEDs styring av Enova, herunder styring gjennom avtale.

OED gjennomførte i 2010 en evaluering av Enova SF og Energifondet. Evalueringen ble lagt frem for Stortinget i Prop. 1 S (2010-2011).

I Prop 101 L (2010-2011), jf. Innst. 379 L (2010-2011), i Prop 1 S (2011-2012), jf. Innst. 9 S. 2011-2012), og i Meld. St. 21 (2011-2012), jf. Innst. 390 S. (2011-2012), er det lagt føringer for Enovas virksomhet fremover. Meld. St. 21 (2011-2012) gir også budsjettmessige avklaringer gjennom opprettelsen av et nytt fond for klima, fornybar energi og

på lang sikt gjennom å utvikle og ta i bruk teknologier og nye løsninger som kan bidra til dette.

Det legges til grunn at satsingen rettes inn mot utvikling av ny teknologi og støtte til teknologier og løsninger nær markedsintroduksjon, blant annet skal Enova kunne gi støtte til investeringer i fullskala produksjonslinjer i industrien. Satsingen skal være relevant for industrien både som bruker og leverandør av teknologier. Det legges til grunn klare avgrensninger mot Innovasjon Norges og Norges Forskningsråds programmer, som gir støtte til teknologier tidligere i utviklingskjeden.

Det legges til grunn at minimum 10 prosent av de årlige, disponible midlene i Energifondet stilles til disposisjon for denne satsingen. Enova skal minimum benytte avkastningen fra nye kapitalinnskudd i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging til tiltak som kan gi reduserte klimagassutslipp og varige energibesparelser i industrien på sikt.

Prosjektene skal vurderes ut fra potensialet for kostnadseffektive utslippsreduksjoner på lang sikt. Enova skal prioritere støtte til prosjekter og løsninger som har stort spredningspotensiale både nasjonalt og internasjonalt. Støtte fra Enova skal bidra vesentlig til kompetanseutvikling i Norge. Det skal samarbeides med næringslivet og andre aktører om dette. Samarbeidet skal forankres i avtaler med klart definerte mål om utvikling og bruk av teknologi som gir utslippsreduksjon.

Arbeidet skal bygge på klimafaglig og teknologifaglig kompetanse, og satsingen skal følges i nært samarbeid med næringslivet og forskningsmiljøer, Klima- og forurensingsdirektoratet (KLIF) og andre relevante offentlige etater. Enova skal utarbeide kriterier for tildeling av støtte til prosjekter og lage en overordnet oversikt over hvilke typer prosjekter som omfattes av ordningen. Enova skal ta initiativ til et godt samspill med aktørene om analyse og vurderinger av muligheter i markedene.

6. Krav til resultater fra energiomleggingen

Avtalens resultatmål er minimumskrav til energi- og klimaresultater fra prosjekter innen energiomlegging som har fått tilskudd fra Enova. Det betyr at resultatmålet ikke er veiledende, men at det er en forpliktelse som Enova skal nå i løpet av avtaleperioden fra 1.1.2012-31.12.2015.

Fondsmidlene skal bidra til energi- og klimaresultater som samlet tilsvarer minimum 6 1/4 TWh innen utgangen av 2015.

Energi- og klimaresultatene skal være kontraktsfestet eller realiserte.

Enova skal tilpasse interne strategier og utformingen av virkemidler slik at resultatmålet nås i løpet av avtaleperioden. En situasjon hvor en ser problemer med å nå resultatmålet skal håndteres som regulert i punktene 16 og 18 nedenfor.

Nivået på resultatmålet er satt under forutsetning av

- Det ikke kommer nye virkemidler utenfor Enova som i vesentlig grad vil svekke prosjekttilgangen
- God kapitaltilgang i markedet
- Stabil investeringstakt i fastlandsindustri og bygg
- Ingen vesentlige endringer i energiprisen sammenlignet med dagens nivå.
- Ingen vesentlige endringer i renter sammenlignet med dagens nivå.

7. Tilføring av midler til Energifondet

Hovedmålene, resultatmålet og føringene for energi- og climateknologisatsingen er basert på at Energifondet tilføres minimum følgende inntekter:

- Om lag 780 millioner kroner i 2012 og deretter om lag 645 millioner kroner i årene 2013-2015 fra påslaget på nettariffen.
- Om lag 996 millioner kroner per år i 2012 og 2013, om lag 1 200 millioner kroner i 2014 og om lag 1 300 millioner kroner i 2015 fra avkastningen fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging.
- I tillegg stilles det til disposisjonen tilsagnsfullmakt på 400 millioner kroner.

Reduksjonen i inntekten fra påslaget skyldes endring av påslaget på nettariffen for andre enn husholdningskunder med virkning fra 2013.

Økningene i avkastning fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging skyldes at fondet skal styrkes med et kapitalinnskudd på 10 milliarder kroner i 2013, 5 milliarder kroner i 2014 og 5 milliarder kroner i 2015, jf. Meld. St. 21 (2011-2012) og Innst. 390 S (2011-2012). Økningen i avkastning vil avhenge av renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid på tidspunktene kapitalinnskuddene foretas. Dersom renten er 2 prosent vil avkastningen fra fondet øke med om lag 200 millioner kroner fra 2014 og med ytterligere om lag 100 millioner kroner fra 2015.

Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging er etablert med utgangspunkt i Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering. Grunnfondet ble opprettet i 2007 med en innskuddskapital på 10 milliarder kroner. Grunnfondet ble styrket med ytterligere 10 milliarder kroner i 2009 og 5 milliarder kroner i 2010. Ved utgangen av 2011 var kapitalen i Grunnfondet på 25 milliarder kroner.

Kapitalen i fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging er plassert som kontolån til staten med en rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid.

Regjeringen kan i tillegg tilføre midler til Energifondet utover dette. Ved vesentlige endringer skal målet endres, jf. avtalens punkt 18.

8. Generelle rammer for Enovas forvaltning av midlene fra Energifondet

Enova skal forvalte midlene i samsvar med Stortingets vedtak om opprettelsen av Energifondet, energiloven med tilhørende forskrift om Energifondet, Energifondets vedtekter og andre myndighetsvedtak av betydning for forvaltningen av fondets midler.

Midlene fra Energifondet skal forvaltes på en slik måte at pålagte oppgaver utføres mest mulig kostnadseffektivt. Det skal tilstrebes å utvikle programmer som er slik at de tilskuddene som gis blir utløsende for prosjektet. Enovas tildeling av støttemidler fra Energifondet skal skje etter objektive og transparente kriterier. Enova skal tilstrebe å holde støttekostnadene så lave som mulig.

Enova skal kontrollere informasjonen støttemottageren sender inn som har betydning for beregning av tilskuddsbeløp, jf. punkt 6.3.8.1 i bestemmelser for økonomistyring i staten. Kontrolltiltakene skal dokumenteres. Enova skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottaker sender inn om måloppnåelsen.

Enova skal bare støtte prosjekter innenfor norsk territorium og norsk økonomisk sone.

Den støtte som gis av Enova skal være innenfor rammene av statsstøttereglene i EØS-avtalen og EFTAs overvåkningsorgans (ESA) vedtak om Energifondet, 248/11/COL, av 18. juli 2011. Der statsstøtteregelveket krever individuell notifikasjon av støttetildeling skal Enova legge til rette for at notifikasjonen til ESA kan finne sted kort tid etter styrevedtaket.

Kjøp av tjenester skal skje innenfor rammen av offentlig regelverk for anskaffelser.

9. Særlige vilkår for energiomlegging

Fjernvarme

Fondsmidlene skal finansiere et eget program rettet mot en langsiktig oppbygging av infrastruktur for fjernvarme. Dette skal muliggjøre en langsiktig utnyttelse av bioenergi, avfall, spillvarme, mv. Der det er kostnadseffektivt kan Enova finansiere konvertering av topplast i fjernvarme fra fossile brensler til andre energibærere enn elektrisitet og fossile brensler.

Konvertering av fossile energibærere

Fondsmidlene kan finansiere en særskilt ordning for konvertering av fossile energibærere i husholdninger, og til grunnlast. Ordningen skal bygge opp under utviklingen av et konkurransedyktig marked for oppvarming basert på andre energibærere enn elektrisitet og fossile brensler.

Bioenergi

Fondsmidlene skal bidra til å fremme økt bruk av bioenergi.

Bygg og bolig

Enova skal støtte opp om utvikling av mer energieffektive bygg, herunder eksisterende bygg. Fondsmidlene skal også finansiere en satsing på energieffektivisering i boliger.

Gjennom satsingene på bygg og bolig skal Enova ikke intervensere i velfungerende markeder. Hovedinnsatsen skal rettes mot støtte til tiltak som ikke utløses av seg selv.

Informasjon og rådgivning

Fondsmidlene skal finansiere et landsdekkende tilbud av informasjons- og rådgivningstjenester som på kort og lang sikt bygger opp under og legger til rette for at målene i avtalen nås. Det skal for denne virksomheten etableres aktivitetsmål i Enovas årlige plan.

10. Koordinering med andre myndigheter

Enova skal ha regelmessig kontakt med og koordinere sin virksomhet mot andre myndigheter som forvalter virkemidler med betydning for omleggingen. I forvaltningen av midlene skal Enova sikre godt samspill og klare grensdragninger mot andre relevante virkemiddelaktører.

11. Budsjett og regnskap

Enova skal hvert år oversende OED budsjett og årlig plan for forvaltningen av midlene fra Energifondet til orientering. Administrasjons- og driftsutgiftene knyttet til forvaltningen av midlene fra Energifondet skal spesifiseres.

Enova skal føre et fullstendig og separat regnskap over alle inntekter og utgifter for Enova og Energifondet, herunder tilsagn og forpliktelser for fondet, etter Økonomireglementets bestemmelser. Rapporteringen skal inneholde et revisorattestert årsregnskap og balanse med noteopplysninger for Enova og Energifondet.

12. Godtgjørelse

Administrasjons- og driftsutgifter knyttet til forvaltningen av Energifondet skal dekkes av fondet, jf. § 4 i vedtektene for Energifondet. Enova oversender innen 1. november hvert år et forslag til drifts- og administrasjonsbudsjett til departementet. Partene inngår årlig nærmere avtale om utgiftsdekningen for det kommende år.

13. Rapporteringssystem og database

Enova skal ha et rapporteringssystem for alle prosjekter og aktiviteter som finansieres over Energifondet. Systemet skal sikre at målte, registrerte, lagrede og rapporterte data for alle prosjekter er pålitelige, nøyaktige og relevante.

Enova skal ha en funksjonell database som raskt kan gi spesifikk informasjon om enkeltprosjekter eller grupper av prosjekter. Databasen skal legge til rette for en systematisk oppfølging av prosjektene og den årlige rapporteringen om bruken av fondsmidlene, jf. avtalens punkt 14, og for framtidige evalueringer, jf. avtalens punkt 20. Databasen skal bl.a. omfatte følgende:

- a) Energieresultat (omsøkt, kontraktsfestet, sluttrapportert og realisert)
- b) Klimaresultat (omsøkt, kontraktsfestet, sluttrapportert og realisert)
- c) Aktiviteter
- d) Programområder (varme, industri, bolig, bygg, anlegg og ny energi- og climateknologi)
- e) Prosjektkategori (konvertering, energieffektivisering, energigjenvinning, fornybar energiproduksjon, annen climateknologi)
- f) Benyttet tiltak (prosjektstøtte, kjøp av tjenester, rådgivning mv.)
- g) Økonomiske data (prosjektkostnader, støtteandel, bidrag fra andre mv.)
- h) Tekniske data (energikilde/bærer, teknologi, størrelse, transportmedium mv.)
- i) Lokalisering (kommune, fylke, kraftutredningsområde)
- j) Andre faktorer (konvertering av brensel, næringseffekter, mv.)

Enova har plikt til å oppbevare data i minimum 10 år etter at et prosjekt er avsluttet.

14. Rapportering

14.1 Årlig rapportering

Generelt

Enova skal hvert år oversende en resultat- og aktivitetsrapport til OED. I rapporten skal det redegjøres for bruken av midlene fra Energifondet foregående år, jf. § 6 i vedtektene for Energifondet. Rapporten skal inneholde en oversiktlig gjennomgang av resultater og aktiviteter med tilhørende kostnader. I rapporten skal det gis en særskilt vurdering av Energifondets utløsende effekt for realisering av prosjekter.

Rapporten skal inneholde status for hvert hovedmål, jf. avtalens punkt 4. Det skal redegjøres for arbeidet med energi- og climateknologier, jf. avtalens punkt 5, hvordan Enova ligger an til å nå resultatmålet jf. avtalens punkt 6, og hvordan avtalens særlige vilkår er ivaretatt, jf. punkt 9.

I rapporten skal hovedvekten legges på å redegjøre for energi- og klimaresultater som følger av Enovas aktiviteter. Resultatene måles og dokumenteres på prosjektnivå, før de aggregeres opp. Alle resultater innenfor energiomlegging skal rapporteres i kilowattimer (kWh). Det skal også særskilt rapporteres om klimaresultater. Det skal gis en beskrivelse av metode for resultatmåling og dokumentasjon i Enovas resultatrapport.

Forutsetningen for å kunne kreditere resultater er at Enova med overveiende sannsynlighet kan påvise at Energifondets bidrag, eller Enovas aktivitet, har hatt en utløsende effekt for gjennomføring av prosjektene.

Brutto kontraktsfestede resultater per programområde, prosjektkategori og energikilde skal rapporteres. Det skal fremkomme hvordan kontraktsfestede resultater senere er korrigert for kanselleringer, sluttrapporterte og realiserte resultater. Kontroll av realiserte resultater fra prosjektene skal finne sted innen 5 år etter at disse er satt i drift.

Rapporten skal gi en oversikt over den geografiske fordelingen av prosjektene.

Tiltakskostnader per programområde skal framgå av rapporten. Enova skal rapportere hvor mye kapital som utløses fra markedet i forbindelse med prosjekter som mottar støtte fra Energifondet.

Om klimarapportering

Resultater fra utfasing av fossile brensler og prosessutslipp i bygg, bolig, industri og fjernvarme (klimaresultater) godskrives som bidrag til å nå resultatmålet målt i kWh, jf. punkt 6, på lik linje med resultater fra energieffektivisering, fornybar energi eller utnyttelse av spillvarme.

Enova skal i tillegg rapportere om resultater fra utfasing av fossile brensler og prosessutslipp i bygg, bolig, industri og fjernvarme målt i tonn CO₂-ekvivalenter.

I rapporteringen skal det skilles mellom resultater i kvotepliktig og ikke kvotepliktig sektor.

Om rapportering fra energi- og climateknologisatsingen

Enova skal årlig rapportere status for prosjektporteføljen fra denne satsingen og gi en oversikt over nye og realiserte prosjekter. Det skal gis en særskilt presentasjon av resultatene fra satsingen på energi- og climateknologi i industrien.

Etter endt prosjektfase skal Enova i påfølgende 10 år vurdere utviklingen av teknologienes status og utbredelse i markedet og regelmessig rapportere om dette. Det skal gis en vurdering av prosjektenes bidrag til kompetanseutvikling i Norge.

Det kan komme nærmere krav til rapportering.

Om energieffektivisering

Enova skal skille mellom energieffektiviseringsresultater i industri, bygg og bolig og eventuelt andre områder.

Om rapportering av fornybare energikilder

Enova skal rapportere om resultater knyttet til utnyttelse av andre energibærere enn elektrisitet og fossile brensler, herunder også utnyttelse av spillvarme og bruk av varmepumper. Elektrisitet til drift av varmepumper skal trekkes fra i rapportering av resultater, jf. punkt 6.

I rapporten skal det skilles mellom ulike typer energikilder. Resultater av bioenergi skal spesifiseres etter type.

Om fjernvarmeprosjekter

Utnyttelse av andre energibærere enn elektrisitet og fossil energi levert sluttbruker i fjernvarme godskrives som bidrag til å nå resultatmålet, jf. punkt 6.

Det skal rapporteres om totalt kontraktsfestet og senere utbygd fjernvarmekapasitet. Det skal også rapporteres om utviklingen i antall kunder tilsluttet fjernvarme.

Håndtering av tidligere portefølje

Rapporten skal inneholde oversikt over disponerte midler, sluttrapporterte resultater, og realiserte energieresultater for perioden 2001-2011.

Det skal korrigeres for eventuelle kanselleringer. Enova skal også korrigere for utløpt levetid av resultatene dersom det er relevant.

Både energieresultat og observert eller beregnet bidrag til reduserte klimagassutslipp i Norge skal rapporteres.

14.1 Øvrig rapportering

Vurdering av status for langsiktige effekter i markedet

Enova skal rapportere om status for de langsiktige effektene i markedet, jf. hovedmålene. Vurderingen skal ta utgangspunkt i omforente forutsetninger mellom departementet og Enova.

Halvårsrapportering

Enova skal oversende en forenklet halvårsrapportering av energi- og klimaresultater med tilhørende kostnader.

Internasjonale rapporteringer

Enova skal bidra til rapportering av realiserte energi- og klimaresultater fra porteføljen i henhold til internasjonale forpliktelser og retningslinjer.

15 Eiermøter og kontaktmøter

Hver av partene kan til enhver tid be om møte med den annen part for å informere om særlige forhold som er av betydning for gjennomføringen av avtalen, eller som for øvrig er av interesse for den annen part.

Partene skal minst avholde ett eiermøte og to kontaktmøter årlig. Eiermøtene skal være en arena der eiersaker drøftes mellom departementet og styret. I kontaktmøtene skal det informeres om plan, budsjett, resultater, regnskap, strategi og andre forhold som er av betydning for gjennomføringen av avtalen og de resultatmål og oppgaver som her er fastsatt. OED innkaller til møtene og fastsetter nærmere tid og sted.

Dialogen mellom OED og Enova skal til enhver tid være innenfor rammene av lov 30. august 1991 nr. 71 (statsforetaksloven) §§ 23 og 38 om *styrets myndighet og om foretakmøtets myndighet og sammensetning*, og Ot.prp. nr. 35 (2000-2001).

16 Informasjon om forhold av vesentlig betydning for den annen part eller for gjennomføring av avtalen

Hver av partene skal uten hensyn til det som ellers er fastsatt i avtalen, straks gi den annen part informasjon om forhold som er eller kan være av vesentlig betydning for gjennomføringen av avtalen, vedtatte strategier og budsjetter eller som for øvrig vil være av vesentlig betydning for den annen part å kjenne til. Slik informasjon skal gis skriftlig i brev form.

Enova plikter å opplyse OED om forhold knyttet til bruk av midlene fra Energifondet som anses av ekstraordinær karakter og saker av overordnet og prinsipiell betydning, jf. § 6 i vedtektene for Energifondet.

17 Avtalens varighet

Med mindre avtalen faller bort eller blir endret i medhold av punktene 18 eller 19, gjelder avtalen til 31.12.2015.

18 Revisjon av avtalen

Hver av partene kan be den annen part om revisjon av avtalen når det foreligger særlige forhold som vil påvirke muligheten for resultatoppnåelse. For departementet kan slike særlige forhold være endring i tilføring av midler, endring i de politiske føringene for Enovas arbeid eller endring i myndighetsbestemte rammevilkår. For Enova kan slike særlige forhold være ytre forhold som er utenfor Enovas kontroll. Anmodning om slik avtalerevisjon skal være skriftlig i brev form. Det skal redegjøres for de endringer som ønskes gjennomført og grunnen til dette.

19 Mislighold

Ved vesentlig mislighold av avtalen kan OED si opp avtalen med tre måneders varsel. Departementet kan også si opp avtalen dersom det er grunn til å anta at avtalen vil bli vesentlig misligholdt. OED skal på forhånd varsle Enova om forholdet og om grunnen til at det vurderer å si opp avtalen. Tilsvarende gjelder ved vesentlig mislighold, eller fare for vesentlig mislighold, av Enovas forpliktelser etter andre offentlige regelverk som gjelder for forvaltningen av Energifondets midler.

Dersom en videreføring av avtalen vil påføre Energifondet vesentlig tap, eller fare for slikt tap, kan OED si opp avtalen med øyeblikkelig virkning. Avtalen skal likeledes kunne sies opp av OED dersom vesentlige forutsetninger for avtalen faller bort, eller dersom forvaltningen av Enova eller denne avtalen, som følge av endringer i departementsstrukturen, overføres til et annet departement enn OED.

20 Evaluering

Det legges opp til at Enovas forvaltning av midlene fra Energifondet, samt Enovas organisering av hele virksomheten, evalueres i løpet av 2014.

21 Intensjon om ny avtale

Forhandlinger om ny avtale for en ny periode vil kunne starte medio 2015, med sikte på at det kan inngås en ny avtale fra og med 1. januar 2016. Det legges til grunn at ny avtale med virkning fra 1. januar 2016 skal gjelde i 4 nye år, jf. Energifondets vedtekter.

Oslo, 28. juni 201

For Olje- og energidepartementet

For Enova SF

Sigurd Tveitereid
ekspedisjonssjef

Nils Kristian Nakstad
administrerende direktør